

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/239/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7213230254
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Angela Čechová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2014:7213230254.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci navrhovateľky W. K., bytom W., O. XX, zast. JUDr. Kristínou Piovarčiovou, ml., advokátkou, Košice, Štúrova 20, proti odporcovi Š. K., bytom W., O. XX, t.č. v Ústave na výkon väzby a na výkon trestu odňatia slobody v W., K. X, zast. JUDr. Petrom Pandym, advokátom, Kráľovský Chlmec, L. Kossutha 99, o úpravu užívania veci patriacej do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a návrhu navrhovateľky na nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní navrhovateľky proti uzneseniu 28C 222/2013-45 z 10.3.2014 Okresného súdu Košice II

rozhodol:

M e n í uznesenie tak, že odporcovi sa zakazuje prenechať nehnuteľnosť nachádzajúcu sa v okrese W. N., obec W.N. - U., katastrálne územie Č., zapísanú na Okresnom úrade W. - katastrálny odbor, na LV č. E., a to chatu so súpisným číslom E., postavenej na parcele registra "C" č. E. - zastavané plochy a nádvoria o výmere 147 m² na užívanie tretím osobám na základe akéhokoľvek právneho úkonu a uzavrieť ohľadom tejto nehnuteľnosti zmluvy v prospech tretích osôb, a to do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením zamietol návrh navrhovateľky na nariadenie predbežného opatrenia. V odôvodnení uznesenia uviedol, že po začatí konania na základe návrhu navrhovateľky podaného 25.11.2013, ktorým sa domáha úpravy medzi účastníkmi sporných práv a povinností vyplývajúcich z BSM k nehnuteľnosti - chaty súp. č. E. evidovanej v KN na LV č. E. pre kat. úz. Č., podala navrhovateľka aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by súd zakázal odporcovi do času právoplatného rozhodnutia vo veci samej prenechať na základe akéhokoľvek úkonu chatu na dočasné užívanie tretím osobám a uzavrieť ohľadne tejto nehnuteľnosti zmluvy v prospech tretích osôb. Tento návrh navrhovateľka okrem dôvodov uvedených v návrhu na začatie konania odôvodnila potrebou dočasnej úpravy pomerov účastníkov tvrdiac, že bez nariadenia navrhovaného predbežného opatrenia bude ohrozené jej právo užívať stavbu chaty, keďže tretie osoby jej naďalej budú brániť vo výkone vlastníckeho práva k tejto veci a bude pokračovať znehodnocovanie spoločnej nehnuteľnosti jej užívaním tretími osobami. Podľa opisu rozhodujúcich skutočností v návrhu na začatie konania navrhovateľka uviedla tiež, že odporca, ktorý je od 14.10.2012 vo väzbe bez jej súhlasu písomným plnomocenstvom z 5.2.2013 splnomocnil U. O. mimo iného tiež na právne úkony spojené s užívaním a spravovaním chaty a tejto osobe rovnako bez súhlasu navrhovateľky prenechal odporca na dočasné užívanie stavbu chaty nájomnou zmluvou. Podľa tvrdení navrhovateľky stavbu toho času užívajú tretie osoby, poškodzujú ju a spôsobujú tiež škodu v podobe odoberania elektrickej energie. Navrhovateľka s takýmto stavom nesúhlasí, nehnuteľnosť chce využívať sama pre potreby svoje a svojich maloletých detí.

Odporca vo vyjadrení k návrhu na začatie konania a aj k návrhu na nariadenie predbežného opatrenia uviedol, že stavba chaty do BSM účastníkov nepatrí, keďže ju nadobudol v čase, keď už s navrhovateľkou nežil v spoločnej domácnosti a že navrhovateľke užívaním chaty inou osobou nehrozí žiadna škoda, keďže má k dispozícii a bez obmedzenia užíva dva byty patriace do ich BSM.

Návrh navrhovateľky na nariadenie predbežného opatrenia (ďalej aj „PO“) súd posúdil podľa ust. § 74 ods. 1, § 75 ods. 1,2, ods. 3, ods. 7, ods. 9 a 10, § 102 ods. 1,2 O.s.p., § 76 ods. 1 a ods. 4 O.s.p., obsah ktorých ustanovení v odôvodnení uznesenia citoval a vychádzajúc z tejto zákonnej úpravy posúdil návrh navrhovateľky ako nedôvodný. Uviedol, že navrhovateľka v návrhu opisom rozhodujúcich skutočností vyjadrila, že dôvodom pre nariadenie predbežného opatrenia súdom má byť potreba dočasnej úpravy pomerov vzhľadom na hroziacu ujmu. Za tohto stavu súd v intenciách opisu rozhodujúcich skutočností v návrhu posúdil opodstatnenosť len tohto zákonného dôvodu pre nariadenie predbežného opatrenia. Navrhovateľka rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 22C/130/2012 zo dňa 18.9.2012 (čl. 10) a výpisom z LV č. E. pre kat. úz. Č. (čl. 12) osvedčila existenciu právneho vzťahu účastníkov zo zrušeného bezpodielového spoluvlastníctva manželov okrem iného tiež k stavbe chaty, ktoré doposiaľ nebolo vysporiadané. Vychádzajúc z obsahu plnomocenstva zo dňa 5.2.2013 a uznesenia policajta OOPZ Košice - Ť. zo dňa 13.11.2013 ČVS: C.-E./TH-W.-E. (čl. 16) mal súd za osvedčené tiež, že pri výkone práv a povinností z tohto právneho vzťahu vznikli medzi účastníkmi nezhody, podstata ktorých spočíva v prenechaní stavby chaty odporcom na užívanie inej osobe bez súhlasu navrhovateľky. Skutočnosť, že odporca bez súhlasu navrhovateľky uzavrel s I. Š. nájomnú zmluvu, predmetom ktorej je nájom predmetnej nehnuteľnosti, tvrdil zhodne s navrhovateľkou vo svojom vyjadrení k návrhu i sám odporca. Len osvedčenie existencie právneho pomeru účastníkov a sporu o výkon práv a povinností z neho vyplývajúcich však bez ďalšieho pre nariadenie predbežného opatrenia nepostačuje. K dočasnej úprave pomerov predbežným opatrením súd podľa zákona môže pristúpiť len v prípade osvedčenia tiež skutočnosti, že bez takejto úpravy bezprostredne hrozí navrhovateľovi ujma, teda alebo porušenie či ohrozenie práva, vznik alebo rozširovanie škody, zhoršenie právnej pozície alebo vznik nenapraviteľného stavu v právnom vzťahu účastníkov. Takúto bezprostredne hroziacu ujmu navrhovateľka podľa posúdenia súdu opisom rozhodujúcich skutočností v návrhu a k návrhu pripojenými písomnosťami neosvedčila. Preventívny charakter predbežného opatrenia vo svojej podstate znamená, že ovplyvňuje len budúce konanie účastníkov a je vylúčené aby jeho účinky siahali i do minulosti. Navrhovateľkou navrhovaný zákaz prenechať (na základe akéhokoľvek úkonu) stavbu chaty na dočasné užívanie tretím osobám a uzavrieť ohľadom tejto nehnuteľnosti zmluvy v prospech tretích osôb preto nie je spôsobilý poskytnúť navrhovateľke ochranu jej vlastníckeho práva pred právnymi úkonmi, ktoré už odporca urobil (prenechanie nehnuteľnosti do nájmu U. O. a zverenie tejto nehnuteľnosti do jej správy). Pritom z opisu rozhodujúcich skutočností v návrhu i z odôvodnenia návrhu na nariadenie predbežného opatrenia je zrejmé, že práve týmito úkonmi došlo k zásahu do vlastníckych oprávnení navrhovateľky a následkom nimi vyvolaného právneho či faktického stavu mala a i v budúcnosti má navrhovateľke vzniknúť ujma. Naproti tomu v návrhu navrhovateľka netvrdila a už vôbec neosvedčila existenciu hrozby, že odporca bude s takýmto nakladaním so spoločnou nehnuteľnosťou bez jej súhlasu pokračovať a že tým jej môže vzniknúť nejaká ujma. Inak povedané, navrhovateľka sa domáha takej predbežnej úpravy pomerov účastníkov, ktorá nie je spôsobilá ovplyvniť už existujúci faktický stav (užívanie stavby chaty U. O.) a tým zamedziť rozširovanie škody, práve hrozba ktorej má byť podľa návrhu dôvodom pre nariadenie predbežného opatrenia. Účinným preventívnym prostriedkom ochrany vlastníckeho práva navrhovateľky pred faktickým stavom, vyvolaným právnym úkonom (právnymi úkonmi) odporcu by za daných okolností, podľa názoru súdu mohla byť len predbežná úprava (zákaz, povinnosť zdržať sa) smerujúca voči U. O.. Riadiac sa týmito úvahami súd posúdil návrh na nariadenie predbežného opatrenia navrhovateľky ako nedôvodný a preto ho zamietol.

Uznesenie napadla včas podaným odvolaním navrhovateľka odôvodňujúc ho odvolacími dôvodmi v zmysle § 205 ods. 2 písm. a/, d/, f/ O.s.p. Uviedla, že súd prvého stupňa pri posudzovaní jej návrhu porušil zákaz formalizmu a princíp materiálne ponímanej súdnej ochrany, k samotnému návrhu sa vyjadril iba veľmi stroho a k dokazovaniu pristúpil príliš formalisticky, keď iba opisom rozhodujúcich skutočností v návrhu a k nemu pripojenými písomnosťami zaujal názor, že neosvedčila hrozbu bezprostrednej ujmy a tým potrebu nariadenia navrhovaného PO. Takáto postup odporuje právnemu názoru vyslovenému v náleze Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 174/04 ako aj v označených uzneseniach Najvyššieho súdu SR, v zmysle ktorých výklad a používanie § 43 ods. 1,2 O.s.p. (argumentum a simili aj § 75 a nasl. O.s.p.) musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu a právo na spravodlivý proces, pričom všeobecný súd musí vykladať a používať uvedené ustanovenia O.s.p. v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Zdôraznila, že aplikáciou tohto ustanovenia nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu, že všeobecný súd musí zároveň vychádzať z toho, že súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov v zmysle § 1 O.s.p. Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov a nadmerný tlak na

dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Poukázala na to, že účelom navrhovaného predbežného opatrenia je zamedzenie odporcovi, aby do budúca ponechával nehnuteľnosť - chatu patriacu do BSM účastníkov do užívania tretím osobám, alebo uzatváral zmluvy v prospech tretích osôb ako je tomu doposiaľ, že je prakticky nereálne, vzhľadom na to, že odporca je od 14.10. 2012 väzobne stíhaný a teda nekomunikujú spolu a sú z tohto dôvodu aj v spore, aby ona mala vedomosť a aj vedela preukázať súdu všetky právne úkony, napr. aj nájomné zmluvy, ktoré odporca uzavrie ohľadom predmetnej nehnuteľnosti a tým umožní tretím osobám bez jej súhlasu užívanie chaty ergo jej znehodnocovanie. Ak by k takémuto úkonu došlo, prípadne zásadný zásah súdu by už bol neskorý. Zdôraznila tiež, že súd pri rozhodovaní o jej návrhu mal prihliadať na jej vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti a že prípadný nájomný vzťah v žiadnom prípade nemôže mať prednosť a požívať väčšiu právnu ochranu ako je vlastnícke právo. Navyše pretrvávaním vzniknutého stavu trpia aj dve maloleté deti účastníkov, ktoré tiež nemôžu predmetnú nehnuteľnosť užívať. K záveru súdu prvého stupňa, že PO už nemožno poskytnúť ochranu je vlastníckeho práva pred úkonmi, ktoré už odporca urobil, uviedla, že popri tomto konaní o návrhu na nariadenie PO zároveň prebieha konanie o určenie neplatnosti nájomnej zmluvy medzi odporcom a U. O., v ktorom sa rozhoduje aj o jej návrhu na nariadenie PO, ktorým sa zakáže menovanej a jej rodinným príslušníkom užívať predmetnú nehnuteľnosť bez jej súhlasu a v rozpore s platným právom. Určením súdu o neplatnosti nájomnej zmluvy sa ošetrí súčasný stav, pričom nariadením PO v tomto konaní sa ošetrí stav do budúca, kedy odporca nebude môcť svojvoľne uzatvárať právne úkony týkajúcej sa nehnuteľnosti. Tieto rozhodnutia súdov musia pôsobiť vo vzájomnej spojitosti za účelom dosiahnutia komplexnej právnej i faktickej ochrany jej vlastníckeho práva. Po podaní odvolania doručila navrhovateľka súdu fotokópiu žaloby, ktorú podala voči Š. K. a U. O. o určenie neplatnosti právneho úkonu - nájomnej zmluvy a v ktorej žalobe je obsiahnutý aj návrh na nariadenie PO voči U. O. na zdržanie sa ďalšieho užívania predmetnej chaty. Napokon zdôraznila, že nariadením navrhovaného PO odporcovi nemôže vzniknúť žiadna ujma, keďže z dôvodu väzobného stíhania sám nemôže predmetnú nehnuteľnosť užívať, že navrhované obmedzenie nie je neprimerané výhode, ktorú nariadením PO získa ona, pretože odporca je obmedzený vo výkone svojich vlastníckych práv z iného dôvodu a teda nariadené PO v žiadnom prípade ho nezbaví výkonu jeho vlastníckych práv vo vyššej miere, než ako je tomu na základe rozhodnutia o jeho väzobnom stíhaní. Zastávajúc názor, že v danom prípade je navrhovaná úprava dočasných pomerov nevyhnutná a akútne potrebná, navrhla zmeniť napadnuté uznesenie a vyhovieť jej návrhu na nariadenie PO.

Odvolací súd bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) prejednal vec v rozsahu vyplývajúcom z § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné zmeniť podľa § 220 O.s.p.

Predbežné opatrenie vydané pred začatím konania (podľa § 74 ods. 1 O.s.p.) alebo po začatí konania (§ 102 ods. 1 O.s.p.) je jedným zo zabezpečovacích prostriedkov v občianskom súdnom konaní, ktorý slúži na dočasné zabezpečenie ochrany porušených alebo ohrozených práv účastníkov do času definitívnej právnej (súdnej) ochrany a zabezpečuje, aby sa v konaní pokračovalo bez ďalšieho porušovania alebo ohrozovania práv, o ochranu ktorých účastník v tomto konaní žiada. Nariadenie predbežného opatrenia prichádza do úvahy vtedy, ak je potrebná dočasná úprava pomerov účastníkov alebo ak existuje obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. V oboch prípadoch musia byť osvedčené aspoň základné skutočnosti umožňujúce záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana a musí byť zrejmé, že bez okamžitej (i keď len dočasnej) úpravy právnych pomerov by bolo právo účastníka ohrozené. Navrhovateľ musí mať právny záujem na nariadení predbežného opatrenia, ktorého existencia sa skúma so zreteľom na splnenie predpokladov opodstatnenosti predbežného opatrenia (právne významných skutočností) z hľadiska ust. § 74 ods. 1 a § 102 ods. 1 O.s.p., to znamená musí osvedčiť oprávnenosť požadovaného opatrenia z hľadiska existencie práva, na ochranu ktorého má byť nariadené a potrebu navrhovanej dočasnej úpravy pomerov účastníkov alebo obavu z ohrozenia výkonu budúceho rozhodnutia. Predbežné opatrenie neprejudikuje a ani nemôže prejudikovať nárok, ktorý je ohrozený, pretože ide o procesné rozhodnutie, ktorým sa žiaden nárok nepriznáva, ani nedeklaruje, či tu právo je alebo nie je. S dôrazom na rýchlosť ochrany práv, ktorej sa navrhovateľ predbežného opatrenia domáha, súd pri nariaďovaní predbežného opatrenia nevykonáva dokazovanie (ktoré sa zabezpečuje v rámci konania vo veci samej), ale zisťuje, či sú osvedčené rozhodujúce skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako aj o naliehavosti, primeranosti a nevyhnutnosti navrhovanej okamžitej, i keď len dočasnej úpravy pomerov účastníkov, bez ktorej by bolo právo účastníka ohrozené.

Prvým predpokladom prípustnosti a dôvodnosti predbežného opatrenia je osvedčenie existencie právneho vzťahu medzi účastníkmi. Ďalším predpokladom je osvedčenie potreby dočasnej úpravy právneho vzťahu - pomerov medzi účastníkmi s dôrazom na konkrétne právo alebo nárok.

V predmetnej veci z obsahu návrhu na nariadenie PO vyplýva, že navrhovateľka naliehavosť potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov odôvodnila tým, že nariadenie navrhovaného PO by vylúčilo, aby tretie osoby, ktoré teraz užívajú chatu, ako spoločnú nehnuteľnosť účastníkov, bránili navrhovateľke vo výkone jej vlastníckeho práva a naďalej znehodnocovali chatu, a tiež tým, že nariadené PO zabráni tomu, aby až do právoplatného skončenia konania vo veci samej prenechal odporca nehnuteľnosť do užívania tretím osobám bez jej súhlasu.

Podľa odôvodnenia napadnutého uznesenia, súd prvého stupňa dospel k záveru, že navrhované PO nie je spôsobilé poskytnúť navrhovateľke ochranu jej vlastníckeho práva predovšetkým z dôvodu, že nariadené PO už nemôže ovplyvniť existujúci faktický stav - užívanie chaty S. O. na základe už uzavretej nájomnej zmluvy, keďže PO ovplyvňuje len budúce konanie účastníkov a je vylúčené, aby jeho účinky siahali i do minulosti. Inými slovami, pred právnymi úkonmi, ktoré odporca už urobil (prenechanie chaty do užívania) ochranu navrhovateľke už nemožno poskytnúť. Uvedený právny záver súdu prvého stupňa odvolací súd akceptuje. Povaha dočasnosti inštitútu predbežného opatrenia totiž vylučuje jeho pôsobenie do minulosti a keďže pri nariadení PO sa vychádza len zo stavu, ktorý je daný v tom čase, súd prvého stupňa správne vyhodnotil, že predbežné opatrenie v znení ako ho navrhla navrhovateľka, nemôže vyvolať navrhovateľkou sa domáhajúce účinky na už existujúci právny a aj faktický stav. Z odvolania navrhovateľky a z doložených listín je zrejmé, že ochrany svojho vlastníckeho práva pred faktickým stavom vyvolaným právnym úkonom odporcu (uzavretie nájomnej zmluvy so U.. O.) sa navrhovateľka už domáha v inom konaní - konaní o neplatnosť nájomnej zmluvy.

Odvolací súd však na rozdiel od uvedeného, nepovažoval za správny záver súdu prvého stupňa, že navrhovaným PO nemožno navrhovateľke poskytnúť ochranu do budúcnosti, lebo skutočnosťami uvedenými navrhovateľkou v návrhu o veci samej a v návrhu na nariadenie PO, nie je osvedčená existencia obavy (hrozby), že odporca bude v budúcnosti so spoločnou nehnuteľnosťou - chatou, nakladať obdobným spôsobom, t.j. vykonať úkony týkajúce sa bez jej súhlasu.

Účelom predbežných opatrení je dočasné zabezpečenie ochrany porušených a ohrozených práv účastníkov, a to do času poskytnutia definitívnej súdnej ochrany rozhodnutím o veci samej.

V posudzovanej veci z listín nachádzajúcich sa v spise, predovšetkým z listu vlastníctva č. E. (č.l. 12) je osvedčené, že chata súp.č. E. na parcele č. E. nachádzajúca sa v kat. úz. Č., je v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov - účastníkov, čím je zároveň osvedčená pravdepodobnosť nároku - práva, ktorého sa navrhovateľka domáha vo veci samej - úprava užívania veci patriacej do BSM. Vzhľadom na nepochybnú a nespornú skutočnosť, že odporca bez súhlasu navrhovateľky dal nehnuteľnosť do nájmu (užívania) inej (tretej) osoby, je daný aj vzťah medzi obsahom navrhovaného predbežného opatrenia a právnym vzťahom, ktorý má byť vo veci samej medzi účastníkmi vyriešený. Dôvodnosť obavy navrhovateľky, že odporca môže do právoplatného skončenia konania o veci samej uzavrieť ohľadom predmetnej nehnuteľnosti zmluvy v prospech tretích osôb bez jej súhlasu (§ 145 ods. 1 OZ), je preukázaná práve už reálnym konaním zo strany odporcu, t.j. uzavretím nájomnej zmluvy bez súhlasu navrhovateľky a odovzdaním nehnuteľnosti do užívania tretej osobe. Vzhľadom na už uvedený konkrétny úkon odporcu, nedá sa bez ďalšieho vylúčiť, že odporca, ktorý pritom ešte aj tvrdí, že chata je v jeho výlučnom vlastníctve a že teda nepatrí vlastnícky aj navrhovateľke, nebude obdobne postupovať aj naďalej. Nedá sa totiž dôvodne vylúčiť, že ak v konaní 29C 58/2014 vedenom na Okresnom súde Košice II o neplatnosť nájomnej zmluvy, bude zakázané U.. O. zdržať sa ďalšieho užívania predmetnej chaty, odporca - práve so zreteľom na jeho názor, že je výlučným vlastníkom chaty, nevykoná bez súhlasu navrhovateľky ďalšie právne (príp. faktické) úkony, ktorými prenechá chatu do užívania ďalším osobám a zabráni navrhovateľke vo vykonávaní jej vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Vzhľadom na osvedčenie reálnosti obavy navrhovateľky, je splnený predpoklad potreby navrhovanej dočasnej úpravy pomerov, preto bolo potrebné v odvolacom konaní zmeniť napadnuté uznesenie a návrhu navrhovateľky na nariadenie požadovaného predbežného opatrenia vyhovieť.

Rozhodnutie prijaté senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti uzneseniu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.